

SKOG OCH UNGDOM OCH ALLEMANSRÄTTEN

- Inte störa, inte förstöra -

Skog och Ungdom

SKOG OCH UNGDOM OCH ALLEMANSRÄTTEN

Allemansrätten är mycket betydelsefull för Skog och Ungdoms verksamhet. Den ger oss möjlighet att kunna bedriva organiserat friluftsliv och genom vår verksamhet ge ett ökat intresset för skogen bland våra medlemmar. Med ett ökat intresse för skogen, ska vi vara där och ge en djupare förståelse och kunskap kring allemansrätten samt om natur- och djurlivet.

Vi vill att alla barn och ungdomar i olika målgrupper, ska få möjlighet till en god kontakt med naturen. Mer vistelse i naturen ger en bättre folkhälsa. Vi är övertygade att unga, som får i samspel med sig själv uppleva natur- och djurlivet, ökar sin förståelse och lättare värnar om allemansrätten.

Skog och Ungdom är:

- *Sveriges ända ungdomsorganisation för dig som är intresserad av skogen.*
- *En organisation som är uppbyggd av barn, ungdomar och äldre som tycker om att på sin fritid vistas i naturen, och som ideell ordnar med verksamhet i avdelningar.*
- *En fristående, rikstäckande ungdomsorganisation utan några religiösa- eller politiska kopplingar.*
- *Från början ett av riksförbundet 4H:s specialförbund. Vi har funnits sedan 1960 och är sedan 1979 ett eget förbund.*

Skog och ungdom vill väcka intresse för:

- *Skogskötsel*
- *Friluftsliv*
- *Att umgås med naturen*
- *Internationellt utbyte*
- *Föreningsverksamhet*
- *Allmänt kulturellt arbete*
- *Jakt- och viltvård*
- *Fiske- och fiskevård*
- *Skogshistoria*
- *Överlevnad*
- *Svamp och bär*
- *Äventyr*
- *Lajv*

SKOG OCH UNGDOM OCH ALLEMANSRÄTTEN

Att få kunskap om allemansrätten är ett stående innehåll i våra ledarutbildningar och skolverksamheter.

Vi är varje år med som deltagare på Naturvårdsverkets Tankesmedja och liknande arrangemang, för att uppdatera och hålla oss informerade inom frågor som berör natur och allemansrätt.

Allemansrätten genomsyrar hela organisationen och all verksamhet.

Här nedan är några koncept där vi jobbar med att främja och stärka allemansrätten bland våra unga.

Planta- till plankan är skogs dagar som kan bokas för skolor. Där vi håller olika stationer med syfte att öka kunskapen hos barn med natur- och djurvård samt om allemansrätten. På de olika stationerna får eleverna testa bl.a att vattenrena, ph-mätning, båt- och badvett, inventeringar eller hur man gör en kolmila. Skogsdagarna är praktiska för att aktiviera eleverna.

Naturtolvan är ett häfte som innehåller 12 arbetsblad om växter, djur, allemansrätten mm. Ett arbetsmaterial framställt främst till skolor och föreningar.

Naturborgarmärket får du köpa om du klarar ett prov på 25 frågor med frågor kring miljö, djur, allemansrätt och naturen.

Skolskog är klassens "egna" skog där vi tillsammans t.ex. inventerar skogen, sätter upp fågelholkar, gör en minimila eller gör en egen basplats.

SM i skog är en praktisk och teoretisk tälving som återkommer varje år med syfte att stimulera de som jobbar i skogen samt att öka kunskapen om skog och skogsskötsel. I samband med SM i skog går SM i stocksågning.

Ledarutbildningar hålls för nya ledare där vi varvar praktiska metoder och föreläsningar med reflektion. Kunskap om allemansrätt, ledarskap och kunskap om organisationen är det viktigaste under utbildningen.

SKOG OCH UNGDOM OCH ALLEMANSRÄTTEN

ALLEMANSRÄTTEN OCH DU SOM LEDARE

"Inte störa- inte förstöra"

Ofta är det naturligt för oss att röra sig fritt i skogen. Allemansrätten är en lyx som inte är självklar i andra länder.

Du använder dig av allemansrätten när du tar en promenad i skogen, paddlar kajak, plockar svamp, klättrar eller sitter på en sten och tänker.

Allemansrätten gäller den egna individen, och du som ledare är ansvarig för hur din grupp uppför sig i naturen. En grupp gör betydligt mer påverkan på naturen än en ensam person, och därmed ställer högre krav från ledaren.

Det är bra att du som ledare har kunskaper om natur- och djurlivet.

Visa hänsyn till djur, natur, markägare och andra som är ute.

Välj plats utifrån antal deltagare, årstid och aktivitet

Som gäst i naturen ska man återställa platsen man besök och visa gott föredöme genom att plocka undan efter andra som har skräpat ner.

Organiserat friluftsliv:

- *Skaffa nödvändiga kunskaper.*
- *Välj lämplig plats.*
- *Genomför skydds- och försiktighetsåtgärder.*
- *Informera deltagarna om allemansrätten.*

Det allra bästa är om ledaren tar kontakt med markägare, kommun eller länsstyrelse innan det ska genomföras aktiviteter.

Det brukar uppskattas och kanske har ägarna förslag på färdigställda eldplatser mm.

Allemansrätten är unik och vi behöver bevara tillgången som vi får nyttja, genom att sprida information och dela vår kunskap till deltagarna.

ALLEMANSRÄTTEN

Skog och Ungdom

Du får plocka vilda bär, svamp och blommor som ej är fridysta.

Du får åka skidor på annans mark.

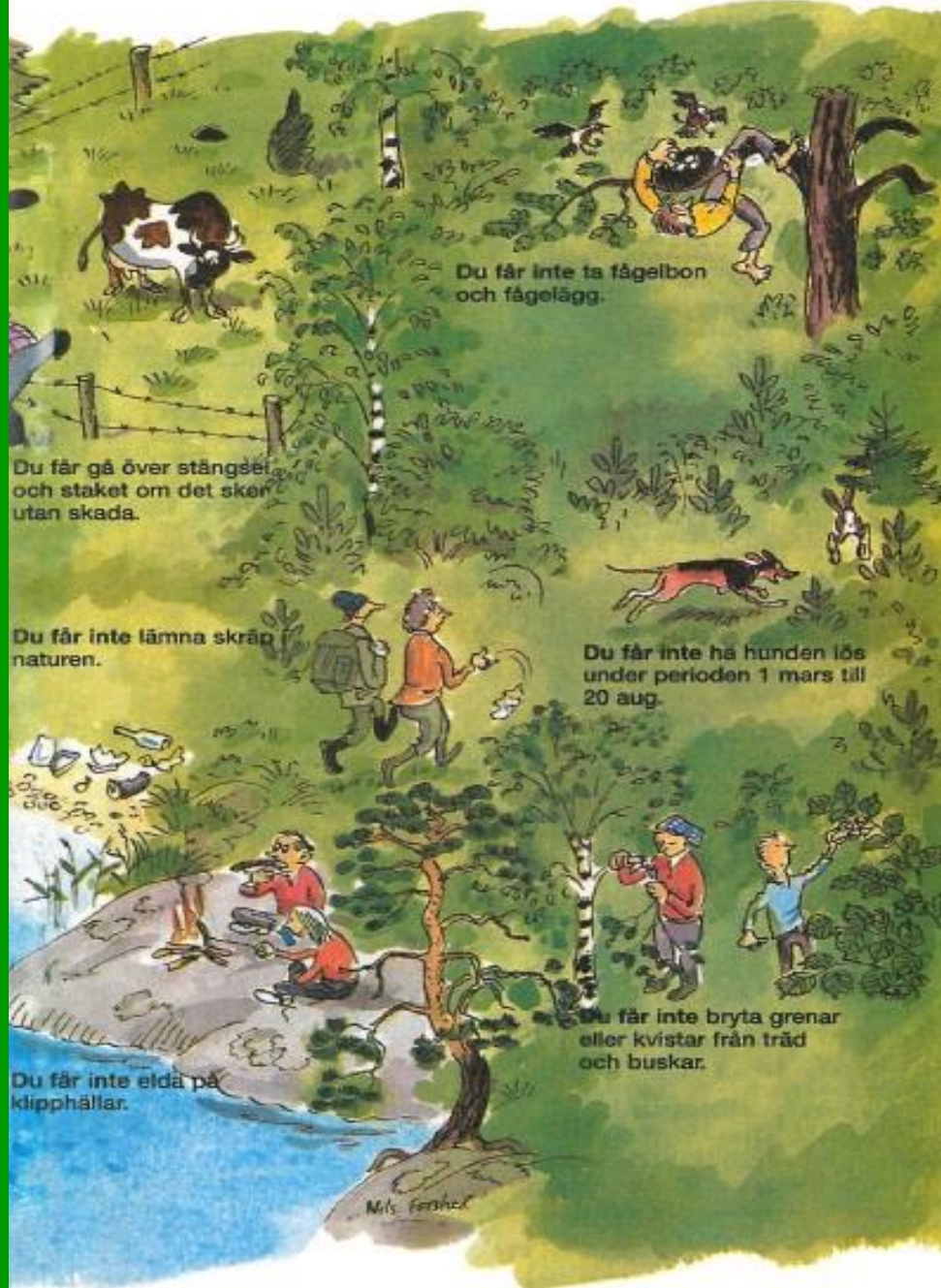
Du får bada vid annans strand.

Du får fiska utan tillstånd med spö längs saltsjö kusterna.

Du får tälta för en natt på annans mark.

Du får ro, segla, paddla och köra båt på annans vatten.

Du får inte ta fågelbon och fågelägg.

Du får gå över stängsel och staket om det sker utan skada.

Du får inte lämna skräp i naturen.

Du får inte ha hunden lös under perioden 1 mars till 20 aug.

Du får inte bryta grenar eller kvistar från träd och buskar.

Du får inte elda på klipphällar.

FÅR DU...

1. Elda på klipphällar?
 JA NEJ
2. Ro, segla, paddla och köra båt på annans vatten?
 JA NEJ
3. Bryta grenar, kvistar och plocka nötter från växande träd och buskar?
 JA NEJ
4. Lämna skräp i naturen?
 JA NEJ
5. Bada vid annans strand?
 JA NEJ
6. Plocka vilda bär, svamp och blommor som ej är fridlysta?
 JA NEJ
7. Åka skidor på annans mark?
 JA NEJ
8. Ta fågelbon och fågelägg?
 JA NEJ
9. Ha hunden lös under perioden 1 mars till 20 augusti?
 JA NEJ
10. Tälta för en natt på annans mark?
 JA NEJ
11. Fiska utan tillstånd med spö längs saltsjökusterna?
 JA NEJ
12. Gå över stängsel och staket om det sker utan skada?
 JA NEJ

ALLEMANSRÄTTEN

En fantastisk möjlighet för att röra sig fritt i naturen!

- Allemansrätten omfattar inte arbetsplatser (nedfarter i skidbackar).
- Tänk på att inte skada gröda, plantering eller annan känslig mark.
- De boende har rätt att vara ostörda. Gå inte över annans tomt.
- Låta markägare jobba ifred med sin verksamhet.
- Tänk på att inte rida eller cykla på mjuk eller ömtålig mark. Inte heller på skidspår, vandringsleder eller motionsspår.
- Du får passera betesmark, men du måste stänga grinden ordentligt efter dig så inte djuren kan smita.
- Lämna inget skräp och ta med dig soporna hem om sopkärlen är fulla.

Bad och båt

- Tänk på att inte förtöja eller gå iland vid tomt eller där det är särskilt tillträdesförbud, som vid fågel- och sälkyddsområden.
- Du får förtöja båten tillfälligt vid annans brygga om det inte hindrar eller stör ägaren, det gäller inte tomt.
- Kolla upp innan vad det finns för särskilda regler där du vill åka.
- Motorbåtar låter högt och behöver tänka mera på hänsyn än tystare båtar.

*Allemansrätten
gäller både på
mark och vatten*

Camping

- Du får tälta något dygn, där det är lämpligt.
- Om ni är en grupp eller som ensam vill tälta på känsligt område- fråga markägaren om lov!
- Tältning med husvagn och husbil omfattar terrängkörningslagen.

*Du får tälta något
dygn i naturen.*

ALLEMANSRÄTTEN

Blommor, bär och svamp

- Att ta kvistar, grenar, näver och bark från levande träd kan ge skada.
- Kolla information från Länsstyrelsen för att ta reda på vilka. Orkidéer är alltid fridlysta i hela landet.
- Vissa växter är fridlysta och får inte plockas.

Plocka om du vill svamp, bär, ris och grenar från marken.

Jakt- och fiske

- Lämna djur och deras bon ifred.
- Lämna inga linor eller krok- dödsfällor för djur.
- Ta reda på vilka regler som gäller där du vill fiska
- Alla vilda djur är fredade, låt fågelägg vara. Jakt bedrivs enligt jaktförordningen.

Jakt och fiske ingår inte i allemansrätten. Men du får fiska fritt med vissa redskap i Sveriges 5 största sjöar.

Elda

- Kolla upp om det råder eldningsförbud.
- Elda inte om det råder minsta fara för brand.
- Elda inte direkt på berghällar, de spricker.
- Välj en säker plats där elden inte kan spridas.
- Släck elden ordentligt efter dig.
- Ha vatten lättillgänglig under eldningen.
- Lämna inga spår. Plocka bort stenar och släckta kolrester.

Hundar

- Håll hunden kopplad perioden 1 mars till 20 augusti.
- Ha koll på hunden i naturen så den inte skadar eller stör andra djur eller människor.

Vissa delar av landet råder koppeltvång. Skyddad natur kan ha andra regler på koppling av hundar.

ALLEMANSRÄTTEN

Skyddad natur

Naturreservat, nationalparker och natura 2000- områden är exempel på skyddade områden. De skyddade områdena kan ha sina egna regler, oftast mera begränsade än vad allemansrätten säger, men ibland även utökad.

Vad som gäller i det skyddade området kan du läsa på informationsskyltar in till området eller på Länsstyrelsens hemsida.

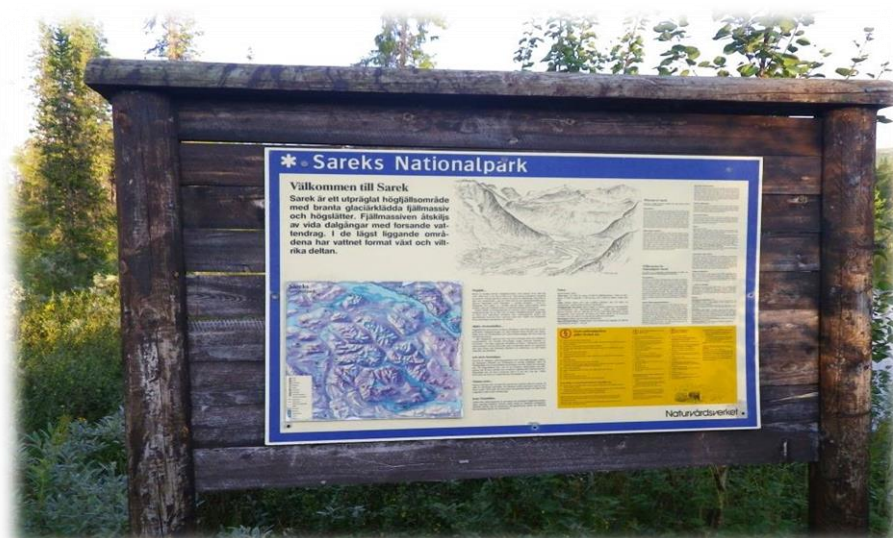
Lagskyddad natur

Motorfordon

Motorfordon ingår inte i allemansrätten.

Terrängkörningslagen säger att det är förbjudet att köra bil, MC, moped och andra motordriva fordon på barmark. Inte ens markägaren får köra på sin barmark, endast när det gäller jord- och skogsbruk.

Du får inte heller köra fordon på enskilda vägar som är avstängda för motortrafik. Det ska sitta en skylt som visar detta.

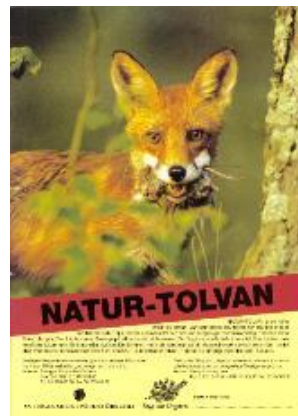

LÄS MER

Utbildningsmaterial från Skog och Ungdom

Naturtolvan är ett häfte som innehåller 12 teman med tillhörande uppgifter till varje tema. Teman innehållande växter, djur, allemansrätten, den levande skogen, skogen i Sverige, insekter, markväxter, svampar, buskar, träd, fåglar och vad skogen ger oss. Ett arbetsmaterial framställt främst till skolor och föreningar med syfte att väcka intresse och göra det mer spännande att gå ut i naturen när man känner igen olika arter. Häftet kostar 12 kr och blir billigare om det beställs flera.

Naturborgarmärket får du köpa om du klarar ett prov på 25 frågor med frågor kring miljö, djur, allemansrätt och natur. Du bör ha minst 17 rätt av de 25 frågorna. Vid klarat prov får du köpa Naturborgarmärket i tyg eller som ett pins för 20 kr. Endast en godkänd person från Skog och Ungdom kan rätta och utfärda kunskapsbeviset.

Lika som bär är ett projekt i samarbete med JUF och 4H för att arbeta inom förbunden för jämställdhet och mot diskriminering. Materialet som är framställt ska kunna användas i studiecirkelform med diskussioner under ledning. Det finns ett färdigt arbetsmaterial till deltagare samt ett eget för handledaren. Materialet är gratis.

Håll utkik på vår hemsida för kommande kurser och mer information kring våra material!

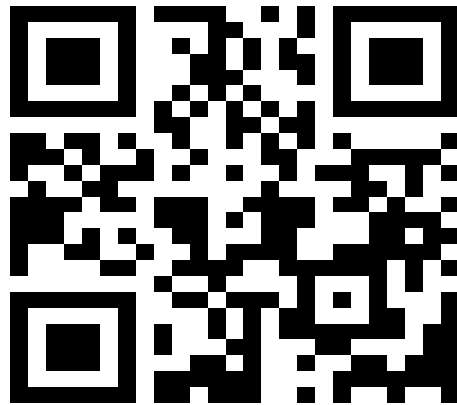
ALLEMANSRÄTTEN

Denna folder ger läsaren en grundläggande kunskap kring allemansrätten.
På länkarna här kan du fördjupa dina kunskaper kring det du behöver veta mer om, eller bli kunnigare på dit verksamhetsområde.

Läs mer om allemansrätten!

www.naturvardsverket.se

www.hsr.se

En folder av Förbundet Skog och Ungdom

www.skogochungdom.se

0150-503 95

